

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِالْهُدَى وَبِالْإِيمَانِ

تاریخ ادبیات
معاصر عربی در مصر

مترجم
علی سلاری

انتشارات نظری

سرشناسه : ضیف ، شوقی
عنوان قراردادى: الادب العربى المعاصر فى مصر ، فارسى
عنوان و نام پديدآور : تاريخ ادبيات معاصر عربى در مصر / [شوقى ضيف] ؛ [مترجم] على اسلامى
مشخصات نشر : تهران: انتشارات نظرى ۱۳۹۶
مشخصات ظاهرى : ۳۸۴ ص
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۲۸۹-۸۷۵-۳

وضعيت فهرست‌نويسى : فبيا
يادداشت : چاپ ديگر کتاب حاضر تحت عنوان " ادب عربى معاصر در مصر " با ترجمه محمدرضا اسلامى ،
خديجه زارعى توسط انتشارات قلم اعظم در همين سال منتشر شده است
عنوان ديگر : ادب عرب معاصر در مصر
موضوع : ادبيات عربى - مصر - قرن ۲۰م - شاعران عرب - سرگذشتنامه
شناسه افزوده : اسلامى، على - ۱۳۶۷ - مترجم
رده بندى كنگره : الف ۱۳۹۶ ۸۰۳۳ الف ۷/ى / PJA۴۸۷۶
رده بندى ديويى : ۸۹۲/۷۰۹
شماره كتابشناسى ملي : ۵۰۰۶۶۶۴

نام کتاب تاریخ ادبیات معاصر عربی در مصر

مؤلف : دکتر شوقی ضیف

مترجم : على اسلامى

ويراستار : محمد سفارى

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۶

شمارگان : ۵۰۰

« كليه حقوق مادى ، چاپ و نشر مخصوص و حفره ! ناشر مى باشد »

دفتر مركزى : تهران، خيابان ولى عصر (عج) ، خيابان دى ، مال الدين

اسدآبادى (يوسف آباد) ، نبش خيابان فتحى شقاقى، جنب بانك انصار

پلاك ۳۲، طبقه ۲، واحد ۱۷

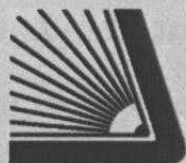
E-mail: nazaribook@yahoo.com

www.nashrenazari.com

تلفن : ۸۸۱۰۲۷۷۵

همراه : ۰۹۱۹۰۱۲۹۴۵۵

قيمت : ۳۰۰۰۰۰ ريال

انتشارات نظرى

مقدمه، ترجمه

با پائین ستایش‌ها به آستان پروردگار بزرگ و خالص‌ترین درودها به ساحت والای حضرت رسول صلی الله علیه و آله و اهل بیت پاک و معصوم آن حضرت، بویژه خاتم اوصیاء موعود امت‌ها، منجم انسان‌ها، حضرت بقیه الله علیه السلام.

کتاب حاضر ترجمه‌ای است از کتاب «الأدب العربي المعاصر في مصر» اثر احمد شوقی عبدالسلام ضیف، معروف به شوقی ضیف ادیب، عالم لغوی اهل مصر و رئیس سابق «مجمع اللغة العربية المصري».

شوقی ضیف در ۱۳ نوامبر ۱۹۱۰م، در روستای «أرلاد حمام» از توابع شهر «دمياط»، در شمال مصر، دیده به جهان گشود. از دوران زندگی او در مصر و شاهرادان وی، اطلاع زیادی در دست نیست. او در دهم مارس ۲۰۰۵م در نود و پنجمین سال از زندگانی خویش، دنیا را در حالی وداع گفت که حدود پنجاه اثر جدی در حوزه‌های مختلف از تاریخ ادبیات گرفته تا مباحث گوناگون نقد ادبی، بلاغت، دستور زبان، تحقیق و تصحیح متن، فرهنگ عامه و غیره به نگارش درآورده بود.

ضیف، در مجامع علمی ایران نیز شخصیت شناخته‌شده‌ای است و آثار متعددی از وی در ایران ترجمه و منتشر شده است. از جمله آثار شوقی ضیف می‌توان به «المدارس النحویة»، «تاریخ الأدب العربي، العصر الإسلامي»، «تاریخ الأدب العربي، العصر الجاهلی»، «تاریخ الأدب العربي، العصر العباسی الأول»، «الفن و مذاهبه فی الشعر العربي»، «الأدب العربي المعاصر في مصر» اشاره کرد.

ادبیات معاصر مصر پس از حمله ناپلئون به این سرزمین و بیداری روشنفکران و ادبای آن دچار تحولات عدیده ای شد. شاعران مصری با بهره گرفتن از ادبیات غرب و البته تکیه بر میراث ادبی خود شعر عربی را از حالت خشکی و جمود خارج کرده و بر غنای آن افزودند.

کتاب حاضر شامل دو بخش شعر و نثر و در برگیرنده ی دیدگاه های شوقی ضیف بوده است و تحولات ادبی در دو حوزه ی شعر و نثر از سال های ۱۸۵۰ تا ۱۹۵۰ میلادی در مصر را بررسی می کند و خواسته از روند پیدایش و سیر تحول نهضت ادبی معاصر مصر آگاه می سازد.

کتاب با عنوان «تاریخ ادبیات معاصر عربی در مصر» ترجمه و خدمت تمامی دانشجویان از جمله دانشجویان رشته ی زبان و ادبیات عرب تقدیم می گردد، شوقی ضیف این اثر را بنا بر درخواست دفتر فرهنگی - ادبی عرب، برای دانش آموزان و دانشجویان نگاشته است، بنده نیز بر آن شدم تا ترجمه ای از آن را انجام دهم و امید است تا گوشه ای از نیاز محققان و دانشجویان را در حوزه تاریخ ادبیات مصر برطرف سازد. از سوی دیگر این کتاب منبع مفیدی برای علاقمندان برای شرکت امتحانات مقطع کارشناسی ارشد در دکتری می باشد.

در پایان لازم می دانم تا از اساتید محترم و ارجمند حضرت آقای دکتر عبدالعلی فیض الله زاده و آقای دکتر ابوالفضل رضایی که بنده را در ترجمه این اثر یاری نمودند کمال تشکر و قدرانی را به جا آورم زیرا که این اثر بخشی از پایان نامه کارشناسی ارشد بنده می باشد که اساتید محترم نامبرده زحمت راهنمایی و مشاوره آن را بر عهده داشتند، همچنین از ویسار محترم آقای محمد سفاری و نهایتاً از همسرم که همیشه در سختی ها و راحتی های زندگی در کنارم بوده و هست، سپاسگزارم.

والله المستعان

علی اسلامی

شهریور ۱۳۹۴

مقدمه چاپ دوم

هنگامی که خواستم این کتاب را برای چاپ دوم آماده کنم در فصل‌ها و مدخل‌های که انجام دادم بازنگری کردم و تصمیم گرفتم که مطالبی را برای توضیح و کامل ساختن آن بیفزایم؛ اما این امر هیچ‌گونه تغییری را در نظام فکری و روش من ایجاد نکرد، بلکه در راستای آن‌هاست و دلالت هایش را استوار می‌گرداند.

اعتراف می‌کنم که من در تألیف این کتاب و ترتیب مقدمات و گردآوری دلایلش که بر صحت نتایجش کمک می‌کند سختی‌های فراوانی را متحمل شدم و در بررسی آثار ادبی برجسته زحمت فراوان کشیدم، چه در بررسی دقیق زندگی‌شان که شامل شرایط فرهنگی و اجتماعی و درونی آن‌هاست و چه در نقد و تحلیل آثارشان تا ویژگی آن‌ها مشخص شود. و هر کدام از آن‌ها جایگاه دقیق و جنبش قوی و شگفت‌انگیز خود را در بین ادیبان معاصر پیدا کند.

من از آن دسته از ادیبانی که بهره‌ای از شهرت ادبی در بین ما به دست آوردند سخن نگفتم؛ به این دلیل که اثرشان در پیشرفت و تحول ادبیات معاصر ما محدود بوده است بلکه فقط این تحول را دنبال می‌کنم نه نوشتن دائرةالمعارف ادبی که شامل همه ادیبان ما با همه اختلافاتی که در بهره و جایگاهشان دارند؛ باشد، در نتیجه، این امر دیدگاهی دیگر است، نه دیدگاه این کتاب یا هدفی از اهداف آن.

من در این چاپ بر آن شدم تا از سه شخص یعنی اسماعیل صبری و احمد زکی ابو شادی از شاعران و مصطفی صادق رافعی از نویسندگان سخن بگویم. اولی در تحول ادبیات معاصر ما نقش چشمگیری ندارد؛ اما با شعر عاطفی و احساسی منحصر به فرد خود کامل کننده راه شاعران نهضت و احیاء، امثال بارودی و شوقی و حافظ است.

احمد زکی ابو شادی از شاعران جماعت آپولو است و خواننده خواهد دید که هدایت گری او برای این بنامت قوی تر از شعرش است. مصطفی صادق رافعی یک نمونه آشکار و قوی برای طرف محافظه کار در ادبیات ما در طول دهه های سوم و چهارم قرن حاضر است علاوه بر آن، او از عمق معانی و جایبیت سلوب در نثرش برخوردار است.

بسیاری از اینکه من عباس محمد عقیق را بین شاعران قرار دادم تعجب کردند و او را بین نویسندگان نگنجاندم در حالی که سرآمد برگزیدگان آنها به شمار می رود و از او در بین شاعران سخن گفتم، به این دلیل که شعر با ویژگی خود با آرام تر از نثر و به جهت بقاء و جاودانگی اش در برابر زمانه سرسخت تر است و در ضمن کلام از نثر و ارزش آن و آنچه از غذای بدیع خرد ارائه می دهد سخن گفتم.

از خداوند منان مسألت دارم که به بنده استواری در گشتار و خلاص در اندیشه و کردار، عطا کند و اوست که برای من کافی بوده و بهترین و کیل و سرپرست است.

قاهره، ژوئن - سال ۱۹۶۱ م

شوقی ضیف

فهرست مطالب

۵.....	مقدمه‌ی مترجم
۷.....	مقدمه چاپ دوم
۱۱.....	مقدمه‌ی چاپ اول

فصل اول - تأثیرات کلی

۱۹.....	رویدادهای بزرگ
۲۷.....	دوجریان: شرقی و غربی
۳۹.....	صنعت چاپ و روزنامه‌ها

فصل دوم - شعر و تحول آن

۵۱.....	ادامه‌ی تقلید
۵۴.....	نهضت و احیاء
۷۲.....	یک نسل جدید
۸۵.....	جماعت آپولو
۹۰.....	شعر احساس اجتماعی
۹۵.....	نمایشنامه منظوم

فصل سوم - شخصیت‌های شعر

۱۰۳.....	۱. محمود سامی بارودی
۱۰۳.....	زندگی بارودی
۱۰۷.....	شعر بارودی
۱۱۵.....	۲. اسماعیل صبری
۱۱۵.....	زندگانی صبری

۱۱۷.....	شعر صبری
۱۲۷.....	۳. حافظ ابراهیم
۱۲۷.....	زندگی حافظ
۱۳۱.....	شعر حافظ
۱۳۹.....	۴. شوقی
۱۳۹.....	زندگانی شوقی
۱۴۴.....	شعر شوقی
۱۵۳.....	۵. خلیل مطران
۱۵۳.....	زندگانی مطران
۱۵۶.....	شعر مطران
۱۶۳.....	۶. عبدالرحمن شکری
۱۶۴.....	زندگانی شکری
۱۶۶.....	شعر شکری
۱۷۴.....	۷. عباس محمود عقاد
۱۷۴.....	زندگی و آثار عقاد
۱۷۸.....	شعر عقاد
۱۸۵.....	۸. احمد زکی ابو شادی
۱۸۵.....	زندگانی احمد زکی
۱۸۸.....	شعر احمد زکی
۱۹۵.....	۹. ابراهیم ناجی
۱۹۵.....	زندگانی ابراهیم ناجی

۱۹۷.....	شعر ابراهیم ناجی
۲۰۶.....	۱۰. علی محمود طه
۲۰۶.....	زندگانی علی محمود طه
۲۰۷.....	شعر علی محمود طه

فصل چهارم - تحولات نثر و انواع آن

۲۱۹.....	پایبندی به قیاس و سجع و بدیع
۲۲۲.....	حرکت از اقسامی و نقطه آغاز
۲۴۱.....	از سنت گرایان تا نو دانی
۲۴۹.....	نوآوری جامع
۲۶۲.....	داستان
۲۶۸.....	نمایشنامه

فصل پنجم - شخصیت های نثر

۲۷۷.....	۱. محمد عبده
۲۷۷.....	زندگانی و آثار محمد عبده
۲۸۲.....	مقالات محمد عبده
۲۸۷.....	۲. مصطفی لطفی منفوطی
۲۸۷.....	زندگانی و آثار منفوطی
۲۹۰.....	النظرات
۲۹۵.....	۳. محمد مویلی
۲۹۶.....	زندگانی و آثار مویلی
۲۹۸.....	حدیث عیسی بن هشام

۲. مصطفی صادق رافعی ۳۰۴
- زندگانی و آثار رافعی ۳۰۴
- مقالات و وحی القلم ۳۰۸
۵. احمد لطفی سید ۳۱۵
- زندگانی و آثار احمد لطفی ۳۱۵
- مقالات و حریقه ۳۲۰
۶. ابراهیم عبدالقادر رسی ۳۲۶
- زندگانی و آثار رسی ۳۲۶
- ابراهیم الکاتب ۳۳۳
۷. محمد حسین هیکل ۳۳۶
- زینب ۳۴۱
۸. طه حسین ۳۴۵
- زندگانی و آثار طه حسین ۳۴۶
- الأيام ۳۵۴
۹. توفیق حکیم ۳۵۸
- زندگانی و آثار توفیق ۳۵۸
- شهرزاد ۳۶۶
- ۱۰- محمود تیمور ۳۷۱
- زندگانی و آثار محمود تیمور ۳۷۲
- سلوی فی مهب الريح ۳۷۸